

Dorinde van Oort. *Vrouwenvlees*. De Arbeiderspers

Een combinatie van psychologische suspense en tropische troebelen in revolutionair Afrika - zoiets moet Dorinde van Oort voor ogen hebben gestaan toen zij haar eerste roman *Vrouwenvlees* schreef. Misschien wel een eigentijdse versie van Conrads *Heart of darkness*; het boek wordt vast niet voor niets door een van de hoofdpersonen gelezen, zelf eveneens in het bezit van een „donker hart". Zijn naam is Ferdinand Donkersloot, patholoog-anatoom in Mozambique, die aldaar gezelschap krijgt van zijn nieuwe, vers uit Nederland gearriveerde geliefde Elize, een „bijziende, schakende bibliothecaresse" volgens de achterflap.

Tussen hen beiden moet de psychologische suspense ontstaan. Voor de troebelen zorgt Mozambique, waaruit de Portugezen zojuist zijn verdwenen en dat nu (het verhaal speelt in 1977) door het Frelimo in een revolutionaire stroomversnelling wordt gebracht. Van de revolutie blijkt niet veel terecht te komen, maar troebel en pittoresk - zij 't niet erg verrassend - is het decor zonder meer, dank zij hitte, regens, mismaakte bedelaars, kakkerlakken, ANC-agenten, bureaucratie en indolentie.

Het probleem is de verhouding tussen Ferdinand en Elize. De spanning, de geheimzinnigheid en de psychologische diepgang die zij samen tot stand moeten brengen, willen maar geen werkelijkheid worden, ook al belandt er op Ferdinands snijtafel een vermoord vrouwenlijk waarvoor Elize zich bovenmatig gaat interesseren. Aan onheilspellende suggesties bestaat intussen geen gebrek: Ferdinand wordt in de Nederlandse gemeenschap van Maputo „dokter Blauwbaard" genoemd, hij heeft last van een mysterieuze nachtmerrie, Elize (die graag zwanger wil worden) droomt dat er bloed uit haar borsten komt, haar rivale blijkt een „duivelin in engelgedaante" te zijn, voortdurend is er sprake van „zetten" als in een schaakspel.

De bedoeling is ongetwijfeld dat de lezer het gevoel krijgt getuige te zijn van een drama dat zich volgens een even duistere als demonische logica naar zijn fatale einde spoedt. Helaas blijft dat gevoel uit. Dat komt niet doordat we al aan het begin van de roman te weten komen dat het met Elize niet best zal aflopen (*Vrouwenvlees* heet een „preconstructie" te zijn, wat - als ik het goed begrijp - wil zeggen dat het verhaal wordt verteld alsof de schrijver nog geen flauw idee heeft hoe het zal eindigen). Het grootste bezwaar is dat van haar tegenspelers geen overtuigende of intrigerende personages worden gemaakt; als onderling verwisselbare zetstukken figureren ze in de overspannen verbeelding van Elize, die zelf net zo'n „meisje voor halve nachten" lijkt te zijn als de hoofdpersonen in de verhalen van Dorinde van Oorts gelijknamige debuut uit 1989.

Na afloop heb ik als lezer eigenlijk geen flauw idee wat zich bijvoorbeeld tussen de beide geliefden heeft afgespeeld; alleen is duidelijk geworden dat ze niet bij elkaar passen. Maar wie Ferdinand is en wat Elize met of zonder contactlenzen in hem ziet - God mag het weten. Nu is dat in het echte leven ook vaak het geval, maar een roman is het echte leven niet. Van een roman mag men, al was het maar ter stimulering van de aandacht, iets minder willekeur en ongerijmde duisternis verwachten dan de werkelijkheid gratis en voor niets ter beschikking stelt. Anders rijst voor je er erg in hebt het onplezierige vermoeden dat alle raadselen niet zozeer het

gevolg zijn van geraffineerde opzet, als wel van onhandigheid en onvermogen een coherent verhaal te vertellen.

(de Volkskrant, 10-7-1992)